

2024-03-17

Stab

Ellinor Günther, kommunikationsansvarig

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, [031-64 74 00](tel:031-647400) gryaab.se

Mediebevakning

November 2023 – mars 2024

Jag sammanfattar i detta dokument utvalda artiklar där Gryaab berörs direkt eller omnämns samt avloppsfrågor som indirekt berör Gryaab, till exempel avloppsvattenrening, uppströmsfrågor samt slam- och biogasfrågor. Information som vi själva lägger upp i våra egna kanaler redovisas inte här.

2023-11-07 Göteborgs-Posten

De rödgrönas låneplaner kritiseras av Centern (Ryaverket)

Centerpartiet är kritiskt till att det rödgröna styret tvingar de kommunala bolagen att låna pengar till kommunens drift. Det skjuter problemen på framtida göteborgare och riskerar att bromsa nödvändiga klimatinvesteringar, enligt gruppledare Emmyly Bönfors.

- De pengar som ligger i bolagen behöver användas till att investera i minskade klimatutsläpp. Det handlar till exempel om ombyggnad av Ryaverket.

Så S, V och MP resonerar fel?

- När man lånar till drift kommer ju framtida göteborgare behöva betala det i slutändan. Just nu är det höga räntor också så ja, jag tycker att det är helt fel.

2023-11-08 Cirkulation

Avloppsdirektivet förhandlas nu (Rening)

EU-parlamentets behandling av det nya avloppsdirektivet motsvarade förhoppningarna från bland andra Svenskt Vatten. Av de högst prioriterade punkter som de bevakat, gick tre precis som de hoppats. Nu återstår fler förhandlingar.

EU-parlamentet röstade i början av oktober i stort sett för de förändringar i förslaget till nytt avloppsdirektiv, som svenska intressen arbetat för när det gäller Weserdomen, kväverening, producentansvar och definitionen av tätortsbegreppet.

I mitten av oktober hade även EU:s ministerråd en omröstning om direktivet. Där lades fokus på att balansera förslagen till skärpningar mot en viss flexibilitet i medlemsstaternas implementering. En åtgärd var att förskjuta det generella genomförandet av direktivet från 2030 till 2035 för anläggningar med över 100 000 pe och till år 2040 för spannet 10 000 - 100 000 pe. Samtidigt sänktes gränsen för vissa åtgärder till att omfatta reningsverk från 1 250 pe, tidigare var gränsen nedåt på 2 000 pe.

Senast från år 2045 ska alla anläggningar över 200 000 pe ha avancerad rening för mikroföroreningar. Där ska kraven skärpas stegvis 2035 - 2040.

Förorenaren-betalar-principen ska tillämpas för kosmetika- och läkemedelsproducenter. Ett utökat ansvar ska gälla alla produkter inom områdena, på den europeiska marknaden. EU-parlamentets rapportör Nils Torvalds har nu mandat från parlamentet att fortsätta förhandlingarna om det nya avloppsdirektivet med det spanska ordförandeskapet som företräder Ministerrådets ståndpunkter och EU-kommissionen.

2023-11-08 Cirkulation

VA-arbeten pågår vid nya batterifabriken (Ryaverket)

Nu har de första spadtagen tagits i Torslanda för Volvo Cars och Northvolts gemensamma batterifabrik. Anläggningsarbetet omfattar såväl leverans av tekniskt vatten från Ryaverket och en hel del annat arbete för VA-försörjningen. Fullt utbyggd blir Volvo Cars och Northvolts nya gigafabrik en av de största i Europa, med över 3 000 anställda och potential att tillverka batterier för en halv miljon bilar per år. I somras fick det samägda bolaget Novo Energy sitt miljötillstånd godkänt av mark- och

miljödomstolen. Stadsbyggnadsnämnden i Göteborg kunde i augusti ge bygglov för den första etappen om 130 000 kvadratmeter. Byggnaden ska rymma den första produktionslinan, som planeras vara i drift i slutet av 2026.

2023-11-16 Swedac

”Ett kvitto på kvalitet” (Gryaab)

Det kommunala bolaget Gryaab har snart ett ackrediterat laboratorium. I början av nästa år kommer man lämna in en ansökan till Swedac.

- Det kommer göra att vi blir mer attraktiva, både som arbetsgivare och som leverantör, säger Anette Johansson, projektledare laboratoriet på Gryaab.

För Gryaab, som renar avloppsvattnet för hela Göteborg med omnejd, började resan mot ackreditering för nära 30 år sedan. Internt började man diskutera fördelarna, men beslutet dröjde. Till syvende och sist var det en fråga om nytta, man såg helt enkelt inte ett reellt behov, utan var nöjda med att skicka analyser till externa laboratorier som var ackrediterade.

Men kraven både internt och externt ökade med åren, och nu har Gryaab även de resurser som krävs för att genomföra processen, berättar Anette Johansson. Ytterligare en faktor som skyndade på ett beslut var pandemin. Gryaab var inte nöjda med leveransen av de analyser de skickade till externa laboratorier.

Sagt och gjort. Förra året påbörjades processen, och man tog kontakt med Swedac. Man fick då klart för sig vad som krävs för att ackreditera analyserna av avloppsvatten

Att så småningom bli ett ackrediterat bolag innebär inte bara att man är just ackrediterad, utan även en stor förändring för Gryaabs laboratoriepersonal.

- Det innebär att vi får ett förändrat arbetssätt, eftersom vi måste förhålla oss till de rutiner som en ackreditering för med sig. Om vi fram till nu har gjort lite av varje allihop på labbet, kommer vi i framtiden ha mer specifika arbetsuppgifter. Det är mer styrt. Det blir annorlunda till en början, men borgar för ännu högre kvalitet framöver.

Inlämningen av allt material kommer att ske i början av nästa år, därefter väntar en bedömning som utförs av Swedac strax före sommaren 2024. Anette Johansson menar att de inte kommer hinna lämna in underlag för att bli ackrediterade för alla analysmetoder som används, utan man börjar med några stycken.

- Vi kommer sedan utöka ackrediteringen efterhand.

2023-11-22 Bollebygds Nyheter, Borås Tidning

Presskonferens kommunstyrelsen Bollebygd (Gryaab)

Bollebygds kommunstyrelse vill att kommunen ordnar sin avloppshantering genom en egen reningsanläggning och lämnar samarbetet med Göteborgsregionens bolag Gryaab. Utredningen visar att det ger samma kvalitet till lägre pris. Det slutgiltiga beslutet ska fattas av kommunfullmäktige, men det fanns inga avvikande meningar i kommunstyrelsen så det tyder på att beslutet kommer att bli att Bollebygd bygger eget reningsverk. Den nybildade teknik- och servicenämnden får då i uppdrag att arbeta för att driva reningsverket i egen regi.

- Vi har hela tiden varit på den linjen att reningsverket ska drivas i egen regi, säger kommunstyrelsens vice ordförande Daniel Persson (SD). Nu verkar alla andra också ha kommit till samma slutsats.

2023-11-25 Göteborgs-Posten

Kostnad för vatten och avlopp höjs (Ryaverket nämns)

Det blir dyrare för göteborgarna att slänga sina sopor nästa år. Även kostnaden för avlopp och vatten ökar rejält.

I torsdags klubbade politikerna i kommunfullmäktige igenom en höjning på både avfallstaxan och VA-taxan i Göteborg. Taxan för avfall höjs med 12,5 procent nästa år, och för vatten och avlopp höjd taxan med 13 procent. Höjningen innebär att en exempelvilla får en höjning på cirka 1 100 kronor för vatten och avlopp.

Bakom höjningarna ligger ökade kostnader i form av inflation och höjda räntor, men också stora investeringsbehov i inom vatten- och avloppsverksamheten. Inte minst i ledningsnäten.

- Mycket byggdes på 50- och 60-talet och där har man historiskt kanske inte riktigt gjort så mycket som man borde. Så vi ligger lite back där, som många kommuner i landet, säger Emma Hansryd, avdelningschef på Kretslopp och vatten.

Förutom vatten i kranen ingår även avlopp och hanteringen av dagvatten i VA-taxan. Och även anläggningar som pumpstationer och avloppsreningsverket har behov av investeringar.

- Ryaverket har till exempel nya miljökrav och behöver bygga ut. Då lånar vi upp pengar vilket ger en ökad kostnad för ränta och avskrivningar, säger Emma Hansryd.

2023-11-27 Elektroniktidningen

Göteborgs flexhandlare blir fler (Gryaab)

I fjol var det tre företag som hjälpte Göteborg Energi att frigöra kapacitet genom att flexa med sin efterfrågan på el. I år blir det tolv.

Den tredje säsongen för Effekthandel Väst startar den 1 december. Ett antal kunder kommer att ha beredskap för att tillfälligt dra ner sin elanvändning – alternativt höja sin produktion – för att minska belastningen på elnätet.

Deras så kallade ”flexresurser” utgörs av batterier, laddstolpar, värmepumpar, frysar och styrbar verksamhet som industrimaskiner.

Elnätsägare köper effekten för att skydda elnätet när belastningen väntas bli stor. Genom att skapa mer flexibilitet i det lokala nätet kan begränsningar i överföringskapaciteten från överliggande nät hanteras effektivare. Tre kunder deltog i fjol: Akademiska Hus, Batteryloop och Rya Värmepumpar. De får nu sällskap av inte mindre än nio nya; en minst sagt blandad skara: Ica Maxi Mölndalsvägen, Dagab, Svenska Mässan, Skrotfrag, Checkwatt, SKF, Volvo Energy, Adayservice och Gryaab.

2023-12-08 Instagram

Lärare skriver om lyckat studiebesök (Gryaab)

Tack för en spännande förmiddag! Tänk att:

- Det med hjälp av biogas från denna anläggning går att köra 15 mil på sitt eget bajs.
- Det går att använda Fosfor härifrån som näring i odling.
- Elever i årskurs4 kan ställa så mycket kloka frågor om vatten, reningsprocessen, miljömärkning och begreppsdefinitioner.

- Och tänk att en konstnär fått uppdrag att skapa skulpturer av sanitetsprodukter för att visualisera vad som INTE får hamna i toastolen och lyfta ekosystemets påverkan av de handlingsalternativ vi väljer varje dag. Inte varje dag man får se tampongmaneter, topskoraller & bomullshud.

2023-12-08 Stadsbyggnad

En gång vann vi energi två gånger (Gryaab)

Avloppsvatten innehåller värme och man kan därför återvinna energi ur det när ett reningsverk tar hand om det och suger ur värmen ur det i samband med att det renas till så kallat tekniskt vatten, det vill säga inte fullt dricksvatten men tillräckligt rent för att kunna sända ut det till en recipient på ett miljövänligt sätt.

Det pågår nu ett unikt projekt där man i stor skala använder det tekniska vattnet från ett reningsverk till kylvatten och sedan suger ut den värmen en gång till. Det kommer att ske i Göteborg där Göteborgsregionens reningsverk (Gryaab) kommer att skicka tekniskt vatten till North Volts (NOVOs) blivande jättelika batterifabrik som kylvatten och sedan går vattnet tillbaka till reningsverket innan det släpps ut i Göta älv. Det renade avloppsvattnet leds i framledning ut till batterifabriken för att där användas som kylning vid batteriframställningsprocessen. Det uppvärmda vattnet leds därefter ut på returledningen tillbaka till Gryaab där överskottsvärmen utvinns av Göteborg Energi och leds ut på fjärrvärmenätet i Göteborg. Efter att överskottsvärmen har utvunnits släpps det renade avkylda avloppsvattnet ut i ordinarie utsläppspunkt från Gryaab.

Att använda renat avloppsvatten som tekniskt vatten i denna omfattning är nytt för Göteborgs stad och är ett innovativt sätt att använda en redan processad och nyttjad resurs (som bestod av dricksvatten från början) ytterligare en gång.

Projektet innehåller många utmaningar, alltifrån kort tid för projektering och utbyggnad av själva ledningen till att få till ett smidigt och effektivt samarbete mellan de inblandade parterna (förvaltningar och bolag inom staden, NOVO och Volvo samt privata markägare) detta parallellt med att delar av systemlösningen inte har varit fastslagen.

2023-12-13 Borås Tidning

Vattentäkt i Hindås kan bli dyr för Bollebygd (Gryaab nämns)

Västra Nedsjön ligger till största delen i Härryda kommun, men den allra nordligaste delen av sjön ligger i Bollebygds kommun. Östra Nedsjön ligger däremot helt i Bollebygds kommun. Härryda kommun har ansökt om nya vattenskyddsföreskrifter för båda sjöarna i samband med att det nya vattenverket i Hindås har byggts.

BT har tidigare berättat att Härryda Vatten och avfall AB planerar för att göra Västra Nedsjön till huvudvattentäkt för Hindås, Landvetter samhälle och Landvetter flygplats. Senare ska den även fungera som reservvatten för Mölnlycke, Rävlanda och Hällingsjö. Det kommunala avloppet ska på sikt föras till Gryaab i Göteborg. Budgeten för hela projektet är 547 miljoner kronor.

Bollebygds kommun har fått möjlighet att yttra sig över förslaget och har en del synpunkter.

- Även om vattenskyddsföreskrifterna primärt gäller Härryda kommun så berörs även vi i Bollebygds kommun, säger kommunstyrelsens ordförande Ulf Rapp (S).

Bollebygds kommun ifrågasätter om vattenskyddsområdet verkligen behöver vara så stort att det omfattar även Östra Nedsjön. Bollebygds kommunstyrelse vill ha en motivering till varför man inte kan nöja sig med att Västra Nedsjön blir primär skyddszon och göra Östra Nedsjön till en sekundär skyddszon med mildare restriktioner. Om Östra Nedsjön ska ingå anser Bollebygds kommun att man i så fall kan minska skyddszonen från 100 meter till 50 meter.

2023-12-13 IT-pedagogen

Nu kan skolor boka vårens studiebesök (Gryaab)

Nu har Gryaab släppt studiebesökstider för vårterminen 2023. Du som är pedagog kan gå in och boka ett besök för din klass i bokningssystemet på Gryaabs webbplats.

Studiebesöket bygger mycket på dialog mellan guide och elever. Genom att eleverna förbereder sig med vårt material på webben får både eleverna och guiden rätt förutsättningar för ett lyckat besök. Med studiematerialet kan eleverna på ett enkelt och

lekfullt sätt lära sig om toavett och reningsverket. På sajten finns även spelet Spoleborg där eleverna själva är huvudperson och hjälper en familj som inte har riktig koll på hur man lever avloppsvänligt. Spoleborg är uppbyggt så att eleverna kan följa avloppsvattnets väg från hemmet till reningsverket och ut i havet.

2023-12-20 AnnonsMarknan

Debatt: Sunt förnuft kan spara miljardbelopp (Gryaab)

Författare: Michael Plogell (FR)

Den 6 december fattade kommunfullmäktige beslut i två viktiga frågor som vi drivit under de senaste fem åren. Det handlar om avloppsrening och byte av plats för högstadieskola.

Under den dåvarande S-majoriteten fattade kommunfullmäktige 2018 beslut att kommunen skulle ansluta sitt avlopp till Gryaab. Vi i Folkets röst biföll detta då det i beslutsunderlaget tydligt angavs att vi inte skulle kunna driva ett eget verk; det saknades brist på kompetent arbetskraft. Vid ett ägarmöte i Gryaab 2021 fick jag besked att Gryaab skulle utveckla sin verksamhet till att biträda kommuner med egna reningsverk. Detta fick mig att inleda ett arbete med att ompröva det beslut som hade fattats 2018. Det visade sig ganska snart att rening i egen regi beräknades kunna ske till en fjärdedel av den kostnad som en Gryaab-anslutning skulle kräva. Igår fattade kommunfullmäktige beslut att kommunen ska driva reningen i egen regi.

2023-12-20 AnnonsMarknan

Eniga politiker vill se avloppsrening i egen regi - fyra gånger billigare (Gryaab)

Bollebygds kommun kan spara omkring 460 miljoner kronor på att ta hand om sitt eget avloppsvatten jämfört med att ansluta sig till Gryaab. Det var huvudargumentet när ett enigt fullmäktige beslutade att kommunen ska arbeta vidare för en framtida avloppsrening i egen regi.

Lars-Erik Olsson (S) belyser att kostnaderna för de båda alternativen kring den tidpunkten bedömdes som ungefär likvärdiga och menar att Gryaab-beslutet handlade

mycket om att kommunen antas sakna kompetens för att driva en egen reningsanläggning. En kompetens som enligt en nyligen utförd utredning i dag finns.

- Nu har tiden gått och kostnaderna har hunnit i kapp oss. Det är tämligen glasklart att vi ska göra det här i egen regi, säger Olsson.

2024-01-13 Alingsås tidning

Efter ett år på posten - nya chefen hyllar Alingsås (Gryaab nämns)

I en intervju med Jonas Sjölin efter ett år som samhällsbyggnadschef i Alingsås ser han tillbaka på sitt första år och pratar om framtiden. Där nämns viktiga beslut under kommande år och där ingår beslut om att ansluta till Gryaab eller renovera befintligt verk.

- Vi ska fatta stora beslut om vilken väg vi ska gå med reningsverket. Ska vi renovera vårt befintliga reningsverk eller ska vi bygga ett nytt reningsverk eller ska vi pumpa vårt vatten till Gryaab i Göteborg? De besluten ska politiken få fatta under 2024, det är en stor process, berättar Jonas.

2024-01-17 Cirkulation

Årets vattenpristagare (Gryaab nämns)

Ann Mattsson, tidigare utvecklingschef på Gryaab får Vattenpriset. Ur prismotiveringen: ”Som utvecklingschef på Gryaab och adjungerad professor på Chalmers har Ann bidragit till många studenters examens och doktorandarbeten. Hennes vilja att förbättra och förändra har lett till otaliga utvecklingsprojekt och nya tekniska lösningar i full skala på Ryaverket i Göteborg. Med sikte på att förbättra avloppsvattenreningen i Göteborg och Sverige i stort har hon arbetat för att minska resursbehovet och påverkan på miljön.”

2024-01-22 Lerums Tidning

Efter regnkaoset: Bajsavatten släpps ut i Aspen och Säveån (Gryaab)

De stora vattenmassorna medför flera problem i samhället, det meddelar Lerums kommun. Bland annat halt väglag, och på vissa platser har halkbekämpning svårt att komma fram.

Det kommunalägda avloppsbolaget Gryaab har i dag meddelat Lerums kommun att de har begränsad kapacitet på grund av höga vattenflöden. Därför tvingas kommunen släppa ut allt avloppsvatten i Säveån och Aspen.

Vid 14-tiden meddelade Lerums kommun att flödet av bajsavatten ut till Säveån och Aspen hade stoppats.

- Bräddningen är avslutad, allt avlopp går nu till Gryaab igen. Det är som vanligt igen och de kan ta emot allt vårt avlopp, säger Stefan Larsson, kommunikatör vid Lerums kommun.

Lerums kommun avråder från bad i Säveån och Aspen under måndagen.

2024-01-24 Sveriges radio p4

Smält snö orsaken när bajsavatten släpptes ut i Säveån (Gryaab)

Gryaabs produktionschef Anders Hansson intervjuas om den bräddning som skedde under de här dagarna i januari.

2024-01-24 Partille Tidning

Bajset nu borta från Säveåns vatten – det här görs nu (Gryaab)

Efter måndagens regnväder gick Partille kommun ut med en varning till allmänheten om att inte vistas vid Säveåns strandbanker. Detta efter att Gryaab, som ansvarar för Ryaverket på Hisingen, sett en överhängande risk för att ledningsnätet skulle bli överbelastat.

En överbelastning skulle i sin tur innebära att avloppsvatten riskerar att gå baklänges i ledningarna och tränga upp i invånarnas hem, med översvämmade källare och gator som följd.

Genom en så kallad bräddning släpptes dag- och avloppsvatten istället ut i närliggande vattendrag och sjöar, i Partilles fall Säveån. Även Lerums kommun gjorde samma sak - rakt ut i Aspen. På måndagskvällen vid 21-tiden kunde Gryaab meddela att bräddningen haft effekt och avloppsvatten återigen kunde ledas ner i ledningssystemet. Under tisdagen togs sedan vattenprover, för att bland annat kontrollera mängden bajs bakterier av typen e-coli i Säveån.

På onsdagsmorgonen kunde kommunen meddela resultatet, att vattnet återigen är tjänligt och inte längre innebär någon hälsorisk.

Ser ni en risk för att det kan hända igen till exempel med tanke på dagens regnmängder?

- Gryaab och regionen jobbar tillsammans för att göra åtgärder så att avloppssystemet ska få ökad kapacitet. Vet inte tidplanen tyvärr, svarar Monica Daxler, Partilles samhällsbyggnadschef.

2024-01-27 Alingsås Tidning

Insändare: Reningsverkets framtid (Gryaab)

I en intervju i AT 18 januari kommenterar chefen för Samhällsbyggnadsförvaltningen, Jonas Sjölin, det stora beslut som skall fattas under året beträffande reningsverket i Alingsås. Som möjliga alternativ nämns renovering av det befintliga i Nolhaga, bygga nytt eller pumpa vårt avloppsvatten till Gryaab Göteborg.

Oavsett lösning kommer kostnaderna att betalas av alingsåsarnas skatter och avgifter. En renovering har enligt kommunens tidigare information (2020) preliminärt uppskattats till storleksmässigt 500 miljoner.

Samtidigt har valet av lösning mycket stora och långvariga miljömässiga konsekvenser för Alingsås. En renovering eller nybyggnad i Nolhaga innebär att det som skulle kunna vara ett värdefullt naturområde alldeles vid Mjörn fortsätter att exploateras under en mycket lång tid. Alternativet att använda andra reningsverk för vårt avlopp skulle i stället på sikt möjligen kunna innebära att vi får ett sammanhängande friluftsområde längs hela den delen av Mjörnstranden. Kommunens beslutsfattare står alltså inför svåra avvägningar. Blir det en fortsatt exploatering av ett av Alingsås mest värdefulla områden eller får vi en förstärkning av Alingsås som attraktiv livsmiljö? Hur ser den långsiktigt bästa lösningen ut? Information och dialog blir viktiga för att vi som samhällsmedborgare skall vara övertygade om att den bästa lösningen utvärderas och beslutas. En bra start vore att nuläge och processen framåt presenteras, skriver insändarskribenten.

2024-01-30 Cirkulation

Det första beskedet om ett nytt avloppsdirektiv (Rening)

EU-parlamentet har släppt de första färdiga resultaten från förhandlingarna med Ministerrådet om ett nytt avloppsdirektiv.

Tillämpningsområdet vidgas

- avloppsdirektivet kommer ställa krav på reningsverk för minst 1 000 invånare (pe) att rena BOD mot idag 2 000 invånare (pe). Inget nämns om att krav på ännu mindre orter utifrån en behovsbedömning.
- reningsverk för tätorter med minst 1 000 invånare (pe) kan få avvika från utsläppskraven för BOD om utsläppet sker till mindre känsliga områden. Sekundär rening ska annars vara införd senast 2035. Inga mer detaljer ges.
- enskilda avlopp kan få ersätta utbyggnad av avloppsledningssystem under vissa omständigheter. Inget nämns om små husgrupper med exempelvis 10 invånare (pe).

Fosfor och kväve

- reningsverk för tätorter med minst 150 000 invånare (pe) ska rena fosfor och kväve. Kravet ska införas senast 2039.
- reningsverk för minst 10 000 pe men högst 150 000 pe ska som huvudregel rena fosfor och/eller kväve baserat på en bedömning av behovet av sådan rening (riskbedömning) till senast 2045.
- om avloppsvattnet används för bevattning i jordbruket behöver inte kraven på rening av fosfor och kväve följas.

Inget sägs i pressmeddelandena om utsläppsnivåer och temperaturhänsyn.

Avancerad rening (läkemedel)

- reningsverk för tätorter med minst 150 000 invånare (pe) ska införa avancerad rening av mikroföroreningar (läkemedelsrening). Kravet ska införas stegvis till senast 2039.

- reningsverk för minst 10 000 invånare (pe) men högst 150 000 ska införa sådan rening efter en bedömning av behovet av sådan rening (riskbedömning) senast 2045.
- Producenter av läkemedel och kosmetika ska betala för 80 % av kostnaderna.

Energieutralitet

- varje lands reningsverk ska tillsammans uppnå energieutralitet till 2045. Energin ska komma från förnybara källor och kan framställas i och utanför reningsverket.
- upp till 35% av energin får vara upphandlad från fossilfria källor när reningsverken åtgärder räknas samman för landet. Inget sägs ännu om storleken på reningsverken som omfattas av kravet.

Avloppsplaner

- år 2033 ska det finnas avloppsvattenplaner för tätorter med minst 100 000 invånare (pe) och år 2039 för tätorter ”i riskzonen” med minst 10 000 invånare (pe). Planerna ska ses över vart 6:e år utifrån vattendirektivets krav men inget nämns om vad som menas med riskzon och vilka utsläpp som planerna ska avse som till exempel från dagvatten, bräddningar och spillvatten.

Inget nämns nu heller om kväveretention och regler om tillämpningen av försämrings och äventyrandeförbud efter Weserdomen på de effektivaste reningsverken.

2024-01-30 EME Outlook

The power of purification (Gryaab)

Karin intervjuas i ett stort reportage i den internationella tidskriften EME Outlook. I intervjun får Karin berätta om Gryaabs verksamhet där allt från vikten av studiebesök, personalens stora kompetens samt framtidens resursutvinning. Utdrag från reportaget:

To effectively maintain this carefully managed process, 120 committed employees make up a highly diverse and skilled staffing body that works at Gryaab across more than 40 different professions.

“Without our staff, we would not make any progress. It’s the creativity, knowledge, and experience of our people that drive our innovation. My role is to create an environment where the staff can produce at their absolute best.”

2024-02-01 Alingsås Tidning

Replik till insändaren den 21 januari om Reningsverkets framtid (Gryaab)

Angående alternativet att ansluta Alingsås till Ryaverket i Göteborg är det värt att notera att Lerums kommun, som är anslutna till Ryaverket, vid upprepade tillfällen har tvingats att släppa ut bajsavatten i Säveån och sjön Aspen när regnmängder har överbelastat systemen. Jag sympatiserar med värnandet av Nohaga, men har hellre lite bajslykt i näsan än bajsavatten i Mjörn ifall det är mellan de alternativen det står.

2024-02-10 Partille Tidning

Trots mer bajsavatten i Säveån – oklara följder (Gryaab nämns)

Under ett dygn i slutet av januari gick Partille kommun ut med en varning till allmänheten - människor och djur uppmanades att avstå från bad i Säveån.

Bakom allt stod en så kallad bräddning, ett utsläpp av dag- och avloppsvatten - rakt ut i Säveån, som Partille kommun tvingats göra av säkerhetsskäl.

- När vi bräddar så är det för att Gryaab säger att vi måste göra det. Det är inte i själva Partille som flaskhalsen är, så för att lösa Partilles bräddning behöver vi lösa flaskhalsar längre ner i systemet. Så jag tror kanske inte att jag är rätt person att svara på systemnivån - eftersom hela systemet hänger ihop under Gryaabs ansvar, säger Monica Daxler samhällsbyggnadschef.

Hur ser ni som kommun ser på att bristerna i avloppssystemet bidrar till ökade föroreningar av kommuninvånarnas närmiljö?

- Det är otroligt tråkigt, vi är ju självklart måna om miljön. Systemet behöver dimensioneras efter dagens utmaningar samtidigt som vi behöver genomföra åtgärder för att minska mängden vatten. Detta är något vi måste jobba med tillsammans.

Något som hon nämner att kommunen arbetar kontinuerligt med är att gottgöra gamla synder genom att koppla bort dagvattenbrunnar från avloppsnätet. Kommunen ska även höja nivån på en pumpstation i Partille redan i år för att förebygga översvämningar.

Vad görs på Gryaab för att förhindra att bräddning ska behöva ske?

- Vi jobbar hela tiden med att minska mängden vatten som behöver avledas på nätet innan det kommer till oss. Vi planerar att bygga en utökning av Ryaverket, men det är klart först år 2036. Sen jobbar alla kommunerna intensivt för att minska läckage av dagvatten och grundvatten i de ledningsnät de ansvarar för. Det är ofta rent regnvatten som vi egentligen inte vill ha, trots det består 60 procent av allt vatten vi tar emot av det, berättar Anders Hansson produktionschef på Gryaab.

Hur kan man minska läckaget av rent vatten in i ledningarna?

- Vi har gamla ledningsnät med lite olika funktion, där både dag- och avloppsvatten leds till samma rör. Det vill man separera på sikt, men det är ett ständigt pågående arbete. Ledningarna lades i marken för 50 år sedan och ibland går de sönder, det får man jobba med hela tiden. Men också se till att göra det kostnadseffektivt så Va-taxan inte skjuter i höjden.

Många upplever att antalet bräddningar i Partille ökat senaste året, stämmer det?

- Det kan man väl säga. Vår inloppspumpstation byggdes för 50 år sedan och vi renoverar just nu delar av den, men vi har haft en del problem. Det har gjort att vi tagit till större säkerhetsmarginaler och nivån för att starta bräddning i Partille har sänkts. Hur länge systemet har en ökad risk för att kräva bräddning kan Anders Hansson inte svara på exakt, men tror inte allt för länge till.

- Just nu är vi mer känsligare, men efter sommaren är vi på en bättre plats och kan klara det bättre. Sen är det så att klimatet förändrar sig, det regnar mer, och då hamnar vi i sådana här situationer. Vi kan pumpa 18 kubikmeter vatten från en 13 mil lång tunnel, men inte ens det räcker till.

Sannolikheten för att Säveån kan komma att få ta emot ännu mer bajsavatten de kommande månaderna är därför något förhöjd. Men när Monica Daxler på Partille kommun får frågan om hur bajsavattnet kan skada Säveån och naturen runtomkring blir svaret kort.

- Nej, detta kan vi tyvärr inte svara på, säger hon.

Det visar sig att inte heller Anders Hansson på Gryaab har något svar.

- Jag har svårt att bedöma naturmässiga påverkan, det kan jag inte uttala mig om, säger han.

Vilka konsekvenser bräddningen kan få för Sävån på sikt är alltså oklart. Tidigare har Partille tidning rapporterat om en forskningsstudie utförd av elever på lokal skola, som visat på förhöjda nivåer av bland annat läkemedelsrester i vattnet.

Däremot visar de prover som tas att nivåerna av tarmbakterier oftast sjunker redan något dygn efter att bräddningen avslutats.

- Det går väldigt fort att skölja bort, först ut från Sävån i Göta älv och sedan vidare ut i havet, säger Anders Hansson.

2024-02-10 Partille Tidning

Krönika: Sävån är ingen skitsak (Gryaab)

Sävån är en porlande pärla. Som riksintresseområde har ån stor betydelse inte minst för livet under vattenytan.

Sävålxaxen leker i ån och i ett par tillflödesbäckar, men även i Brodalsbäcken leker lax och öring. Den blåskimrande kungsfiskaren rör sig också i Sävåns vatten. Arten har, enligt Partille kommuns naturvårdsplan, ett särskild skydd och stora krav på sin boendemiljö. En annan art som inte är ovanligt förekommande kring Sävån är den grå och citrongula långstjärtade forsärlan, som använder ån för att häcka. Att ån är avgörande för flera arters liv i Partille är viktigt att komma ihåg när det gång efter annan görs så kallad bräddning, det vill säga direktutsläpp av orenat avloppsvatten rakt ut i ån. Det är en nödgärd som ska förhindra översvämning och motsatt flödeseffekt, rakt in i människors hem. Men exakt vilken miljöeffekt bräddning har på Sävån verkar det inte vara någon som vet. Inte kommunen, och inte Gryaab som står för bräddningen.

Gryaab står för vattenreningen för och från Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Mölndal och just Partille. Som Partille tidning kunnat rapportera om i veckan är eventuella negativa effekter på närmiljön, och dess arter, okänt. Förr-förra hösten kunde PT dock redovisa resultatet av tester som genomförts av högstadiel elever, som funnit oväntat många läkemedelsrester i Sävån. Bland annat astmamedicin, narkotikaklassade

smärtstillande tabletter och fem olika sorters antibiotika, var bland annat resultatet. Och så en hel massa avföringsvatten på det.

I riskhanteringsplanen för Säveån står det uttryckligen att allt dagvatten som släppts ut ska ha ”så lite föroreningar som möjligt”. Dessutom bör varje åtgärd på det utsläppta vattnet ”ha minskat i omfattning”. Tills Partille kommun och Gryaab gör sig besväret att ta reda på konsekvenserna av bräddning är kunskapen kring Säveåns välmående beroende av ambitiösa högstadieelever. Ska det verkligen vara så? Säveåns hälsa är faktiskt ingen skitsak.

2024-02-12 Barometern med flera

Lagbrott att hälla fläskflott och olivolja i avlopp - ska sorteras (Uppströms)

Har du stekt fisk eller kött till middag och står med stekpannan full med smör och olja? Då får du inte längre hälla ut fett i vasken.

- Fettet är inte bra för ledningarna, vare sig för rören du själv har i huset eller kommunens avloppsnät ute i gatan. Så ju fler som får in den här vanan i vardagen desto bättre för alla, säger Charlotta Karlsson., VA-chef i Oskarshamns kommun.

Det var den 1 januari i år som den nya lagstiftningen infördes för hantering av ätligt fett och oljor. Fettet får inte längre kastas i restavfallet, utan ska sorteras som matavfall eller lämnas till återvinningscentral.

-Lämnar man in fett till en återvinningscentral kommer det till användning vilket är extra positivt, tycker Charlotta Karlsson.

Hos Kretslopp Sydost, som sköter avfallshämtningen i Oskarshamns kommun, välkomnar man också den nya lagen.

- Men det är egentligen ingen skillnad på hur våra rekommendationer sett ut innan den nya lagen trädde i kraft, säger Lotta Nydahl Frånberg, kommunikationsansvarig vid kommunalförbundet.

Rekommendationerna innebär att när du har rester av flytande matfett i exempelvis stekpannan torkar du ur det med lite hushållspapper innan disk och lägger det sedan i den

matavfallspåsen med resten av matavfallet. Fast matfett, som exempelvis smör eller margarin, kan du lägga direkt i den matavfallspåsen.

- Om du använder större mängder av flytande fett i hushållet, exempelvis frityrolja, kan du hålla det i en plastflaska eller dunk och lämna in den på någon av våra bemannade återvinningscentraler så tar vi hand om det, säger Lotta Nydahl Frånberg.

2024-02-20 Göteborgs-Posten

EU:s nya avloppsdirektiv kan stå Sveriges kommuner dyrt - utan miljönytta (Ryaverket nämns)

Nya lagar från EU om rening av avloppsvatten kan tvinga Sverige att betala miljardbelopp för att rena kväve - utan miljönytta. För ett antal inlandskommuner i Svea- och Götaland kan det innebära chockhöjda VA-avgifter.

När kväve släpps ut i sjöar i det svenska inlandet tar det lång tid innan det vattnet har transporterats ut till haven där kvävet bidrar till övergödning. Vattnets resa till kusten kan ta många år. På den tiden försvinner en betydande del av kvävet genom naturliga processer. Det har gjort att Sverige och Finland har haft ett undantag inom EU och inte behövt rena kväve i lika stor omfattning som länder på den europeiska kontinenten. Anders Finnson är miljöexpert på Svenskt Vatten och har följt arbetet i EU med avloppsdirektivet nära.

- Detta rör inte kustverken, som Ryaverket i Göteborg, men det kan bli väldigt mycket högre kostnader för kväverening för inlandsverk i södra Sverige. Till väldigt liten miljönytta. Den frågan har vi haft som en av våra absolut högsta prioriteringar när vi har jobbat med direktivet, säger han.

Anders Finnson menar också att Sverige kommit in sent i frågan.

- Vi har ju en tradition från regeringshåll att man vaknar först när kommissionen presenterar sitt förslag, att man inte har resurser och inte är med och aktivt tycker till tidigt. Vi från vattenorganisationerna har jobbat med det sedan 2018. Mitt intryck är att den svenska regeringen började 2022. Det där är en tradition som Sverige, lite yrvaket, fortfarande har efter 30 år i EU. Det är tråkigt.

2024-03-01 Instagram Iris Hadar teckenspråk

Om lyckat besök på Gryaab

Ett stort tack till Gryaab i Göteborg för ett lärorikt och givande studiebesök. Vi fick följa vattnets väg som spolats ner från hushållen för att först renas och sedan släpps ut i Göta Älv och får rinna vidare till havs. Har du koll på vad man får och inte får spola ner i avloppet?

2024-03-12 Borås Tidning

Ny avloppsanläggning i Bollebygd dröjer – förlängt tillstånd krävs (Gryaab nämns)

Bollebygd hoppar av avloppssamarbetet i Gryaab, men det kommer att ta tid att bygga ett nytt avloppsreningsverk i Bollebygd. Nu söker kommunen förlängt tillstånd för att kunna driva det nuvarande reningsverket vidare.

Nuvarande tillstånd för det befintliga Bollebygds avloppsreningsverk är tidsbegränsat till den 31 december 2025. På den tiden är det inte möjligt att besluta om och bygga ett nytt avloppsreningsverk. Därför måste teknik- och servicenämnden i Bollebygd ansöka om att få fortsätta använda det avloppsreningsverk som finns tills ett nytt är på plats.

- Vi behöver ett nytt tidsbegränsat tillstånd för att hinna utreda en långsiktig lösning, säger kommunstyrelsens ordförande Ulf Rapp (S).

2024-03-18 Cirkulation

Karin van der Salm till VA Syd (Gryaab)

Karin van der Salm, idag vd på Gryaab, blir ny förbundsdirektör för VA Syd. Hon startar sin tjänst den 19 augusti.

Karin van der Salm efterträder Joel Otterhed som förbundsdirektör för VA Syd.

– Det här är en utmaning jag verkligen ser framemot och som jag tar mig an med stor ödmjukhet. Jag är superstolt över att ha fått förtroende att leda en organisation med så mycket erfarenhet och kompetens. Att vara kvar i VA-branschen och att få ta med mig min erfarenhet från Göteborg är jag jätteglad över, hälsar Karin van der Salm.

Samtidigt är hon mån om Gryaab efter elva år på Gryaab varav sju år som vd.

– Gryaab är en stabil organisation med en enorm kunskap, kraft och vilja att arbeta tillsammans. Nu är det ett bra tillfälle att lämna över taktpinnen till någon annan, säger Karin van der Salm.

Under sin tid som vd har Gryaab tagit flera steg närmare framtiden. Ett av stegen är beslutet om Nya Rya, Gryaabs hittills största projekt som ska utöka avloppsvattenreningskapaciteten för att möta framtida krav från myndigheter och samhällsutvecklingsbehov från ägarna. Nya reningssteg och ett uppgraderat reningsverk är planerat att vara klart 2036.

2024-03-19 Dagens Industri

Nya styrelsemedlemmar Saltx (Gryaab nämns)

Karin van der Salm är nominerad och antagen som styrelsemedlem i bolaget Saltx som bedriver verksamhet inom storskaliga energilagringlösningar och elektrifieringsteknik för främst kalk- och cementindustrin.

2024-03-25 Borås högskola

Avfall blir en resurs för hållbar avloppsrening (Forskning)

Genom att använda fettsyror från organiskt avfall kan vi minska beroendet av fossila kolkällor som metanol och etanol. Tuğba Sapmaz Wikströms doktorsavhandling i bioteknik bidrar till forskningen för mer hållbara lösningar inom reningen av avloppsvatten.

I sin doktorsavhandling har Tuğba Sapmaz Wikström utforskat produktionen av flyktiga fettsyror (VFA) från organiskt avfall som exempelvis massa från pappersbruk eller avloppsslam, med hjälp av membranbioreaktorer. Studierna har visat lovande resultat av hur VFA, främst ättiksyra, smörsyra och propionsyra, kan fungera som en mer miljömässig och ekonomiskt hållbar kolkälla för så kallad denitrifikation. Det är den viktiga process som syftar till att rena avloppsvatten från nitrat, eftersom ett överskott av nitrat i vattendrag kan leda till övergödning, alger och syrebrist för andra organismer.

– Det var verkligen spännande att se att VFA från avfall kan erbjuda en hållbar lösning som konkurrerar med den annars mest använda kolkällan: fossilbaserad metanol eller dyr etanol. Detta är fantastiska nyheter för att möta utmaningarna med att tillhandahålla kol för biologisk kväverening i avloppsreningsverk över hela världen, säger Tuğba Sapmaz Wikström.

2024-03-25 Dagens Nyheter

Vd för kommunalt bolag i Stockholm tas ur tjänst (Va-branschen)

Turerna kring rustandet av Stockholms avloppssystem fortsätter. Nu framkommer att den tidigare vd:n för det kommunala bolaget Stockholm vatten och avfall skrev på en miljardupphandling utan politisk förankring.

– Vi kan konstatera att Svoas tidigare vd har brutit mot regelverk, säger Stockholms miljö- och klimatborgarråd Åsa Lindhagen (MP).

Vid årsskiftet möblerades det om i ledningen för det kommunala bolaget Stockholm vatten och avfall som levererar dricksvatten och renar avloppsvatten i Stockholms stad och Huddinge kommun, och vd:n omplacerades. Han ersattes i januari av Christian Rockberger.

På en pressträff under måndagen meddelade styret i Stockholms stadshus att Rockberger fick i uppdrag att granska samtliga investeringsprojekt i bolaget. Granskningen visar att bolagets tidigare ledning, som styret nu uttrycker det, gjort sig skyldig till ett allvarligt regelbrott. Uppgifterna får till följd att den tidigare vd:n nu tas ur tjänst.

– Vi har upptäckt ett projekt som överstiger kostnader med en miljard, och där det saknas ett demokratiskt beslut. Därför har den nuvarande stadsledningen inlett en juridisk granskning av det enskilda ärendet. Vi ska vända på varenda sten för att få alla fakta kring detta och andra projekt på bordet, säger finansborgarrådet Karin Wanngård (S).

Miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen säger att det aktuella projektet ”Grovrening i Sickla” varken lyftes till Svoas styrelse eller kommunfullmäktige.

– I mars 2022 skriver tidigare vd på en upphandling på 2,8 miljarder kronor. Där ingår det här projektet i Sickla. Enligt interna promemorior beräknas detta uppgå till 1,4 miljarder

kronor – långt över det belopp där det krävs beslut i kommunfullmäktige, säger Åsa Lindhagen.